

ПРОГРАМА
розвитку та збереження зелених насаджень в м. Старокостянтинів
на 2016-2018 роки

ЗМІСТ

Частина 1. Загальні положення	1
Частина 2. Визначення проблем. Шляхи і способи їх розв'язання	2
Частина 3. Завдання і заходи Програми	3
Частина 4. Очікувані результати і ефективність Програми	5
Частина 5. Обсяги та джерела фінансування	5
Додаток. Завдання і заходи з виконання Програми розвитку та збереження зелених насаджень в м. Старокостянтинів на 2016-2018 роки	6

ЧАСТИНА 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

В сучасних умовах інтенсивної урбанізації, високих темпів розвитку транспорту і промисловості проходить постійне забруднення повітряного простору, води, ґрунту, що створює малосприятливі умови для життєдіяльності людини. Тому зелені насадження займають важливе місце у вирішенні проблем охорони і поліпшення стану навколишнього природного середовища, виконують комплекс оздоровчих, рекреаційних, захисних функцій, виступають стабілізатором екологічної рівноваги, є важливим компонентом, який має значний вплив на його містобудівні та естетичні ландшафтні характеристики.

Міські зелені насадження залежно від свого призначення й місця розташування розділяються на три категорії:

загального користування – парки, сквери, бульвари, ліси, лісопарки, гідропарк, лугопарки;

обмеженого користування – насадження на територіях житлових і громадських будинків, шкіл, дитячих закладів, промислових підприємств, спортивних споруд, закладів охорони здоров'я;

спеціального призначення – насадження вздовж вулиць, у санітарно-захисних і охоронних зонах, зонах санітарної охорони, на території кладовищ, ботанічного саду, зоопарку.

В Україні на одну тисячу мешканців припадає в середньому 13,5 га зелених насаджень, з них насаджень загального користування - 3,4 га. Загальна площа зеленої зони у населених пунктах України складає 488 тис. га, з них площа насаджень загального користування - 163 тис. га, насаджень обмеженого користування – 122 тис.га, спеціального призначення – 85 тис.га.

В місті Старокостянтинів під зеленими насадженнями знаходиться орієнтовно 127,3 га території. На одного жителя міста припадає 36,3 кв.м. зелених насаджень. Площа зелених насаджень загального користування становить 33,5 га. На 1 мешканця міста припадає 9,6 кв.м зелених насаджень загального користування. Площа зелених насаджень обмеженого користування по місту орієнтовно становить 85,7 га, в тому числі на території житлових мікрорайонів та масивів – 22,8 га, дошкільних установ – 4,4 га, закладів освіти – 10,1га. Площа зелених насаджень спеціального призначення по місту, а саме насаджень вздовж вулиць, складає - 7,8 га.

Найбільш поширеними породами дерев на території парків та скверів міста є ясен, тополя, ялина, вздовж вулиць - липа, каштан, на території житлових мікрорайонів - вишня, яблуня, горобина. 70% дерев знаходиться в доброму стані та віком від 15 до 50 років, 30% дерев знаходяться в задовільному та незадовільному станах.

За останні роки спостерігається заміна деревної рослинності низькою трав'яною (газони, квітники). У Старокостянтиніві флороценози (квітники) на території загального користування, вздовж доріг займають площу 1143,8 кв.м. Особливе естетичне значення мають газонні угруповання, площею 54544,1 кв.м., кущові рослини – 787,5 кв.м.

Догляд за зеленими насадженнями в межах міста здійснюють три комунальні підприємства: Старокостянтинівське комунальне ремонтно-будівельне шляхове підприємство, Старокостянтинівська житлово-експлуатаційна контора та Старокостянтинівський комбінат комунальних підприємств. Догляд за зеленими насадженнями в парку культури та відпочинку ім. Федорова здійснює Старокостянтинівський комбінат комунальних підприємств, на території житлових мікрорайонів - Старокостянтинівська житлово-експлуатаційна контора, на території парків, скверів, вздовж вулиць - Старокостянтинівське комунальне ремонтно-будівельне шляхове підприємство. Кількість працівників комунальних підприємств міста, які здійснюють догляд за зеленими насадженнями – 31 людина.

Програма розвитку та збереження зелених насаджень в м. Старокостянтинів на 2016-2018 роки (далі - Програма) розробляється з метою створення нових, відновлення і збереження існуючих зелених насаджень для покращення навколишнього природного середовища, благоустрою, озеленення та екологічного стану міста, створення більш сприятливих умов для життєдіяльності людей.

ЧАСТИНА 2. ВИЗНАЧЕННЯ ПРОБЛЕМ. ШЛЯХИ І СПОСОБИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Основною проблемою у сфері зеленого господарства на рівні держави є посягання забудовників на території зайняті зеленими насадженнями. Необхідно прийняти Закон України “Про охорону та утримання озелених та рекреаційних територій населених пунктів”, який би захищав озеленені території.

В місті необхідно збільшити площі зелених насаджень, виходячи з державних будівельних і санітарних норм та науково-обґрунтованих показників, забезпечити населення якісними зеленими насадженнями загального користування до 25 кв.м на одного мешканця.

Актуальними проблемами є оновлення складу механізмів догляду за зеленими насадженнями, забезпечення зеленого господарства в достатній кількості добривами і хімікатами для підживлення та захисту зелених насаджень від хвороб і шкідників, обладнанням по переробці рослинних відходів для недопущення їх спалювання, створення міських розсадників, що дало б змогу забезпечувати місто зеленими насадженнями необхідною кількістю та видовою різноманітністю.

Основними причинами виникнення проблем у сфері зеленого господарства є погіршення якісного стану зелених насаджень, обмеженість ремонтів та реконструкції зелених насаджень у

зв'язку з недостатнім фінансуванням даних робіт, що призводить до збільшення сухостійних, ушкоджених хворобами та шкідниками дерев.

З метою розв'язання ряду проблем у сфері зеленого господарства було розроблену дану Програму.

Шляхами вирішення питань розвитку та збереження зелених насаджень є:

- збільшення захисних насаджень вздовж доріг, навколо промислових підприємств;
- озеленення прибережних ділянок;
- створення нових парків, скверів, вуличних зелених насаджень в місцях нового житлового будівництва;
- активне впровадження квіткового оформлення міста, в'їздів у місто;
- розвиток матеріально-технічної бази підприємств, що здійснюють діяльність із утримання зелених насаджень, технічного переоснащення обладнання, що використовується для утримання та ремонту зелених насаджень;
- запровадження переробки (утилізації) рослинних решток у щепу, у компост – для збагачення органічними речовинами рослинного шару ґрунту;
- оновлення якісного стану і збільшення асортименту зелених насаджень при здійсненні реконструкції і ремонтів об'єктів зеленого господарства;
- своєчасного виконання комплексних агротехнічних заходів з утримання зелених насаджень, їх захисту від хвороб і шкідників, кореневого і позакореневого підживлення добривами;
- здійснення моніторингу щодо змін, що відбуваються з озеленими територіями, вікового, видового, якісного стану зелених насаджень тощо.
- збільшення площі зелених насаджень загального користування на одного мешканця міста.

Основними напрямками розвитку та збереження зелених насаджень є:

- створення нових об'єктів зеленого господарства;
- здійснення реконструкції парку культури та відпочинку ім. Федорова;
- поточний ремонт зелених насаджень;
- належне утримання існуючих зелених насаджень;
- розвиток матеріально-технічної бази підприємств.

ЧАСТИНА 3. ЗАВДАННЯ І ЗАХОДИ ПРОГРАМИ

Завданнями Програми є:

- 1) створення нових зелених насаджень загального, обмеженого користування, спеціального призначення на території забудови міста;
- 2) здійснення ландшафтної реконструкції об'єктів зеленого господарства;
- 3) здійснення поточного ремонту об'єктів зеленого господарства;
- 4) утримання зелених насаджень;
- 5) розвиток матеріально-технічної бази підприємств, що здійснюють догляд за зеленими насадженнями.

В 2016 –2018 роках планується збільшити кількість зелених насаджень в парках та скверах міста, вздовж вулиць, на території промислових підприємств, в житлових масивах, в прибережній смузі річок.

Вздовж вулиць міста, на території скверів, парків міста щороку планується висаджувати не менше 300 дерев. Орієнтовна середня вартість саджанців дерев листяних порід (липа, береза, дуб червоний, клен, каштан) - 50 грн.

Щороку підприємства, установи, організації беруть активну участь в озелененні своїх територій. На території підприємств, установ, організацій, в межах санітарно-захисних зон промислових підприємств Програмою передбачається висадження не менше 1 тис. дерев щорічно. На даний час загальна кількість дерев у місті становить 17519 шт.

Управлінням освіти виконавчого комітету міської ради також планується щорічна посадка дерев, кущів, квітів на територіях дошкільних та шкільних закладів.

Планується проводити реконструкцію парку культури та відпочинку імені Федорова з улаштуванням нових алей (молодого парку), відновленням фонтану, улаштуванням зовнішнього освітлення алей парку. Комунальними підприємствами, які здійснюють догляд за зеленими насадженнями, будуть проводитись роботи по видаленню аварійних та сухостійних дерев та дерев, які досягли вікової межі. Здійснюватимуться заходи по обрізці дерев з метою їх омолодження та формування крони. Планується встановити лавки та урни на території парків, скверів. Розроблено проектно-кошторисну документацію "Берегоукріплення берегів водосховища на річках Случ та Ікопоть з розчисткою та поглибленням в межах м. Старокостянтинів", яким передбачається улаштування прибережної захисної смуги вздовж водосховища і річок на площі 78,3 га. На догляд за зеленими насадженнями в міському парку Програмою передбачається витратити 66,8 тис.грн. Комунальним ремонтно-будівельним шляховим підприємством будуть проводитись роботи з поточного ремонту зелених насаджень, які включатимуть заходи з підсіпання ґрунту, підсіву газонів, садіння квітів, видалення окремих засохлих дерев і кущів, садіння нових, фарбування огорож і споруд на об'єктах зеленого господарства. Необхідність розроблення Програми розвитку та збереження зелених насаджень на 2016-2018 роки також викликана відсутністю інформації в повному обсязі, щодо: матеріалів інвентаризації та паспортизації об'єктів зеленого господарства; якості та стану зелених насаджень. Програма визначає основні напрями, форми діяльності та відносини органів місцевого самоврядування, підприємств і представників громадськості стосовно проведення комплексу управлінських, економічних та правових заходів, направлених на розвиток, збереження та поновлення зелених насаджень, а також створення місць загального відпочинку населення. Вона направлена на збереження та поновлення зелених насаджень, розробку планів реконструкції і розвиток зелених насаджень, надання зеленим зонам статусу, а також на покращення зовнішньої привабливості вулиць та місць загального громадського користування. Слід провести повну технічну інвентаризацію зелених насаджень, яка передбачає: визначення загальної площі, зайнятої об'єктами зеленого господарства, у тому числі деревами, чагарниками, квітниками, газонами, стежками тощо; визначення кількості дерев та чагарників за типами насаджень, видами рослин, віком, діаметром дерев та станом їхнього утримання; визначення вартості об'єкта загалом та його окремих ділянок.

Етапи виконання Програми поділяються на дві частини: інформаційно-просвітницьку діяльність та науково-виробничу діяльність. Інформаційно-просвітницька діяльність включає: організацію у засобах масової інформації тематичних публікацій присвячених розвитку та збереженню зелених насаджень; проведення навчальними закладами тематичних заходів з підвищення екологічної освіти. Науково-виробнича діяльність включає: інвентаризацію зелених насаджень; розробку та впровадження заходів зі збереження і відновлення зелених насаджень; здійснення контролю при розробці проектно-кошторисної документації на будівництво нових об'єктів, реконструкцію або капітальний ремонт споруд і будівель за озелененням територій відповідно до вимог законодавства України та контролю відповідності фактичного проведення робіт з озеленення під час будівництва; впровадження безпечних для людини засобів захисту рослин від збудників захворювань і шкідників в зелених зонах населених пунктів; використання в

озелененні асортименту рослин з переважанням стійких до шкідливих організмів та з урахуванням стану навколишнього природного середовища і антропогенного навантаження; проведення санітарної обрізки та знесення аварійних дерев, корчування пеньків, озеленення вулиць, реконструкції зеленої зони об'єктів, поточне утримання зеленої зони.

Після виконання робіт з обрізки зелених насаджень утворюється значна кількість деревини (гілки дерев та кущів, обрізки стовбурів дерев). Необхідно придбати подрібнювач решток рослин, що дасть можливість зменшити площі складування відходів на міському полігоні ТПВ та зменшити затрати на вивезення гілок.

ЧАСТИНА 4 . ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ І ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОГРАМИ

Очікуваним результатом розвитку озелених територій загального користування відповідно до ландшафтно-планувальних засад є збільшення площ зелених зон та розширення їх рекреаційних можливостей за рахунок озеленення населених пунктів, захисних насаджень на схилах, навколо водойм, у районах нових житлових забудов, на невпорядкованих приміських територіях. Реалізація Програми спрямована на підтримку належного рівня забезпеченості населення якісними озеленими територіями загального користування згідно державних будівельних і санітарних нормативів.

Втілення заходів Програми дозволить: забезпечити озеленення населених пунктів; зберегти біологічне та ландшафтне різноманіття; покращити якісні та кількісні показники до нормативних; раціонально використати видалення зелених насаджень з метою подальшого їх застосування (малі архітектурні форми, дитячі майданчики тощо); провести роботу в дошкільних дитячих закладах, серед учнівської молоді, мешканців міста щодо важливості збереження та збільшення зелених насаджень для покращення екологічної ситуації та здоров'я людей; залучити мешканців міста до проведення акцій з озеленення; поліпшити стан навколишнього природного середовища, його естетичні та екологічні складові; провести омолодження існуючих парків, скверів, алей шляхом вирубування сухостійних дерев; запобігти травматизму та нещасним випадкам шляхом вирубки небезпечних дерев; утримувати в належному естетичному стані парки, сквери та алеї; здійснювати захист територій зелених насаджень від нецільового використання.

ЧАСТИНА 5. ОБСЯГИ ТА ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ

Ресурсне забезпечення Програми передбачене з державного, обласного, міського бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством України. Фінансування Програми з міського бюджету здійснюватиметься згідно планових асигнувань на відповідний рік.

Фінансування заходів з виконання показників Програми здійснюється відповідно до чинного законодавства.

У випадку невиконання заходів Програми у заплановані терміни через відсутність фінансування або з інших причин, до Програми вносяться зміни в установленому порядку. При цьому проводиться аналіз причин зриву виконання Програми та робляться висновки, спрямовані на подальше обов'язкове виконання всіх запланованих заходів Програми у встановлені нові терміни.

**Завдання і заходи з виконання Програми розвитку та збереження зелених насаджень
в м. Старокостянтинів на 2016-2018 роки**

№	Найменування завдання та об'єктів зеленого господарства за функціональною належністю зелених насаджень	Найменування заходу	Головний розпорядник коштів/ виконавець робіт	Джерела фінансування	Прогнозований обсяг фінансових ресурсів для виконання завдань, тис.грн	У тому числі за роками		
						2016	2017	2018
1	Будівництво об'єктів зеленого господарства із створенням нових зелених насаджень	1. Улаштування освітлення алей парку ім. Федорова	Комбінат комунальних підприємств	Міський бюджет Кошти підприємства	406,2	122,7	135,0	148,50
		2. Улаштування нових алей в міському парку	Комбінат комунальних підприємств	Міський бюджет Кошти підприємства	85,1	25,7	28,3	31,1
		3. Будівництво нового громадського туалету в парку	Комбінат комунальних підприємств	Міський бюджет Кошти підприємства	160,0	160,0	-	-
	РАЗОМ:				651,3	308,4	163,3	179,6
2	Ландшафтна реконструкція об'єктів зеленого господарства	1. Реконструкція існуючих споруд паркового призначення: відновлення фонтану	Комбінат комунальних підприємств	Міський бюджет	7,3	2,2	2,4	2,7

		2. Благоустрій та озеленення території парку культури	Комбінат комунальних підприємств	Міський бюджет	161,4	48,7	53,8	58,9
	РАЗОМ:				168,7	50,9	56,2	61,6
3	Поточний ремонт об'єктів зеленого господарства	1. Видалення окремих аварійних дерев і кущів	Виконавчий комітет міської ради, ЖЕК, ККП, КРБШП, підприємства та організації міста	Міський бюджет Кошти підприємств	570,0	176,0	194,0	200,0
		2. Садіння нових дерев та кущів	Виконавчий комітет міської ради, ЖЕК, ККП, КРБШП, підприємства та організації міста	Міський бюджет Кошти підприємств	55,5	18,5	18,0	19,0
		3. Оновлення санітарно-захисних зон підприємства зеленими насадженнями	КП «Тепловик»	Кошти підприємства	15,0	5,0	5,0	5,0
	РАЗОМ:				640,5	199,5	217,0	224,0
4	Утримання зелених насаджень	1. Догляд за деревами і кущами	Виконавчий комітет міської ради, ЖЕК, ККП, КРБШП, підприємства та організації міста	Міський бюджет Кошти підприємств	2198,56	647,76	738,48	812,32
		2. Догляд за квітниками	Виконавчий комітет міської ради, ЖЕК, ККП, КРБШП, підприємства та організації міста	Міський бюджет Кошти підприємств	155,0	50,0	52,0	53,0

		3. Догляд за газонами	Виконавчий комітет міської ради, ЖЕК, ККП, КРБШП, підприємства та організації міста	Міський бюджет Кошти підприємств	16,0	5,0	5,0	6,0
	РАЗОМ:				2369,56	702,76	795,48	871,32
5	Розвиток матеріально-технічної бази підприємств зеленого господарства	1. Придбання мотокіс та газонокосілок	Комунальне ремонтно-будівельне шляхове підприємство	Міський бюджет	59,0	15,0	30,0	14,0
		2. Придбання бензопили	Комунальне ремонтно-будівельне шляхове підприємство	Міський бюджет	7,5	3,5	-	4,0
		3. Придбання подрібнювача рослинних решток	Комунальне ремонтно-будівельне шляхове підприємство	Міський бюджет	60,0	20,0	20,0	20,0
	РАЗОМ:				126,5	38,5	50,0	38,0

Секретар міської ради

О. Степанишин